

733. 2463. 2470

DE
JUDÆORUM
SUPERSTITIONE

CIRCA

תהרנח

PRÆSIDÆ

M. GEORGIO WENDIO,

GYMN. THORVNENSIS R. ET P.P.

DISPUTABIT

DANIEL BAUSIUS, LEOBURG. POMER.

OPPONENT

GODOFREDUS SCHILDIIUS, LÖWIN. SILES.

& JACOBUS SCHMIDIUS, SWERINENS. POL.

A.D. FEBR. A.O. R. M. DCCIV. H. L. 25.

THORUNII,

EX OFFICINA NOBILISS. SENATUS ET GYMNASII

Teal. vol. 7.989.61

70.

20

1702

617 Adm.
TRADITIO JUDÆORUM.

Tempore Tekuphot sive Revolutionum Solis non est consultum
 bibere frigidam aut vestiri cibis. Aqua enim cibique tunc tem-
 poris à dæmone, vel sanguine occulto, tantopere inficiuntur,
 ut, nisi per clavum ferreum, præservari illa nequeant. Quisquis
 ergo isto quidem temporis articulo ab aqua sibi non caverit, Mor-
 tem, certo Morbum lethalem & sanata difficilem, sibi accelerat.

CENSURA CHRISTIANA.

§. I.

Vid & quoniam Judæorum sint Tekuphot, è Chronologicis
 ipsorum scriptis apprimè constat. Tekupha, vi vocis, nihil
 aliud est, quam circumactio, revolutio, circulus, perio-
 dus. Exod. XXXIV. 22. Psalm. XIX. 7. Antiquitus (se-
 cundum Joseph. Scaligerum libr. IV. de Emend. Temp.
 p. 167.) momentum ea erat, in quo annus antecedens
 desinebat, & sequens incidebat. Rabbinus quatuor anni quadrantes, quos
 Solstitia & Æquinoctia nostri vocitant, Tekuphot indignant. Numerus ea-
 rum est quaternarius. Prima, cujus initium præ ceteris superstitione in-
 dagare solent, Tekupha Nisan seu vernalis, in XV. Aprilis; secunda To-
 kupha Tamuz seu æstivalis, in XV. Julii; tertia Tekupha Tisri seu autu-
 mnalis, in XIII. Octobris; ultima Tekupha Tebeth seu brumalis, in XIII.
 Januarii styli Juliani regulariter incidens, nuncupatur. Prima quoque
 Æquinoctio verno, secunda Solstitio æstivo, tertia Æquinoctio autumnali,
 quarta Solstitio hiberno, respondere dicitur.

§. II.

Quicquid vero unquam de his asseritur, Censuram meretur. & Su-
 perstitionem non parvam redolet. Quodsi enim 1.) Comparationem, 2.)
 Subjectionem, quod infici creditur, 3.) Infectionem ipsam, 4.) Causam, vel à
 sanguinea, vel dæmoniacâ Elementorum corruptione petitam, tandem 5.)
 Præservationem, arcanæ ferri qualitatî adscribi solitam, ad Lydium Veritatis
 lapidem examinaverimus, abunde satis deprehendemus, nullum ea in
 Theologia aut Philosophia fundamentum habere, & propterea non, nisi
 superstitione, timeri Tekuphot.

§ III.

In Computandis istis Revolutionibus Apellæ neq; inter se invicem, neq; nobiscum, conveniunt. Non inter se: qui enim cum R. Samuele 164, dies & 6. horas cursul solari annuo assignant, 91. d. 7. hor. cum semisse; & qui cum R. Adda, prioris Censore, annum solarem tropicum 165. dierum, 5. hor. 997. scrupulorum, & 49. momentorum dicunt esse, 91. d. 7. hor. 519. scrup. & 31. moment. pro termino Revolutionis ejuslibet agnoscunt. Vid. Strachius in Dissert. Chronol. de Computo Talmudico-Rabbinico. §. 29. Deinde neque cum Noltraibus. E.g. superiori anno M. DCCIII. Christiani Æquinoctium vernum d. 21. Mart. Judei 4. Aprilis: illi Solstitium æstivale d. 22. Junii, hi 5. Julii; illi Æquinoctium autumnale d. 23. Septembr. hi 6. Octobris; illi Solstitium hibernum d. 23. Decembr. hi 4. Januarii ejusdem anni, in Fastis suis annotantur. Utri jam magis credendum? Revers. ubi Principia suspecta sunt, ibi principia quoque citra controversiam sunt talia. Ubi Computationis terminus incertus, ibi non potest non *Eventus*, eidem appropriatus, incertus esse, adeoque & *metus*.

§ IV.

Insuper & circa *Subjectionem*, quod tempore dicto infici creditur, non parum illi discrepant. In vulgaribus Calendariis *Aqua* quasi sola dissuadetur his verbis: Du wellen mit schreiben: tootum ein jettlicher sol getoetnet seyn an die 4. Tekuphor, und daß man nit sol WUſſEſCH trincken in die Zeit! als die 4. Tekuphor gefallen: von Seconch (Gesah) tregen. Et Christophorus Meier, Convertus Rabbi, in Tract. de modernis Judæorum Ceremoniis (Wittebergæ a. 1681. in 4. excuso) cap. 9. von den 4. Blut-Tagen sequentia habet: Wiß sie gesahene WUſſEſCH oder gesahene §. L E J S E H im Hause haben: da legen sie einen eiserenen Nagel drein / diemell in Egypten die Wasser in Blut sich verwandelt haben / und besorgen es: wode noch etwas Blut dahinten / und schmeihen in ihre Butter und Fleisch. Josephus autem Scaliger l. c. lib. 7. p. 109. & R. Seadia Gaon docet, singulis Revolutionibus suum *regner*, & quidem Tekuphæ mensis Tebeth, quæ brumalis est, *aquam*; Tekuphæ Nisan vernæ *aërem*; Tekuphæ Tamuz Solstitiali *ignem*; & Tekuphæ Tisri autumnali *terram* attribui. Quæso, quid hoc allud est, quàm sibi non consistere, ac, quidnam præcisè dissuadere conveniat, juxta cum ignatissimis scire? Me judice, si *Aqua* sola vitatur, nihil atinet, cumulare Superstitio-

nem,

nem, & vitiatæ quoque pronunciatiæ *religiosa elementa*, quæ procul dubio ejusmodi corruptelæ, (ceu infra §. 9. patebit.) non sunt obnoxia. Et vice versa si & *religiosa elementa* labem suam patiuntur, quæ fide solius *Aquæ* in Judæorum Fastis sic mentio? Si volueris, ut ne sanitaris jacturam faciant mortales, interest, singula candide determinare offendicula, nihilque eorum, unde lædi possint, dissimulare.

§ V.

Periculum, ab *Infectione* dictorum *Subjectionum*, ut credunt, timendum, tale est. *Aqua* vel tantillum in isto Tekupharum *momento* bibens, (ex relatione Sebast. Münsteri, qui Rabbinarum placita in Calendario Judaico p. 48. singulari fide, nec minori industria comportavit) vel *hydrophus*, vel aliam gravem infirmitatem evadere non potest. Ex mente R. Seadis Gaon, quam Scaliger l. c. aperuit, Tekuphæ Solstitialis excessus efficit, ut *Mundus exigneſcat*, & fatalis illa Philoſophorum *inveniens* eveniat. Tekuphæ brumalis excessus in causa est, ut iterum *Mundus exaquescat*, & *kalachorij* generali pereat. Deinde quia omnino perisurum habent, ei periculum *inveniens* imminere, qui in eo *momento*, quo Tekupha Tebeth fit, aliquid *biberitis* aut *advenitis* & ardentissimi morbi, qui in Tekupha Tamuz ad *ignem* accesserit, propterea superstitionissima curiositate articulum istum observant, ne forte imprudenter in malum immedicabile incidant. Nuxæ profecto! Multorum temporum Observationes & simul sana Ratio edocent, *nulla* omnino, ad minimum non *talis* *temperatio*, per timenda esse incommoda. Dico 1. *nulla*. Christiani enim pauperculi sæpius allegato temporis articulo frigidam avidè bibunt, nec tamen unquam, nisi per accedens, (h. e. neutiquam ab *aqua*, quæ tali, verum ab *aqua*, calu forte vitiatæ,) morbum contrahunt. Unde jam Judæorum contagiū? Dico 2. *nec talis, nec tanta*. Non negamus, circa Solstiorum & Æquinoctiorum periodos aliquas in natura mutationes observari, siquidem Medicorum & Astronomorum Ephemerides passim id comprobant; tam subitaneas autem, tamque prodigiosas eas esse, quis dixerit? Ecclipses ecce! quibus *Solem*, & quidem interdum per aliquot *horulas*, non *momenta*, *obſcurari* novimus, naturalem quidem corpori naturali, minime vero totalem ejusdem, vel etiam totius naturæ, alterationem & destructionem portendunt: quanto minus Tekupharicæ Vicissitudines, quibus *Solem* in aliam solummodo sive Tropici, sive Æquatoris, stationem, & quidem, ceu ipsi Judæorum Conspuitæ loquuntur, in *momenta*, *temigrare*, (non

A 3

ob-

abstrahi.) planissimum est. Sane! Unicus frigidæ haustus hydropom; momentaneus ad Ignem accessus febrem ardentem, non casabitur. Terrarum Orbis, & ex Genesios VIII. cap. 9. 21. liquet, non amplius aquarum vorticibus absorbebitur; & quando tandem ille peribit, non natura, sed DEO, ordinante, iterum dissolvetur. Quid ergo hoc est, si Superstitio vana non est? Timere id, unde infortunium nullum pertimescendum, & ex adverso confidere in eo, unde suppetit nullæ sperandæ, Superstitionis characteres sunt exquisitissimi.

§. VI.

Quæris jam, B. Lector, quænam tantæ Haloscos, vel quævis, Causa, & quis Phæton ille, qui forsitan anomalia Solis directione tam grandem humano generi calamitatem accerere videatur? An suspicaris, Arietis, Cancris, Libræ & Capricorni signa tam esse suspecta, ut, quoties siderum princeps orbes eorum emittitur, simul vitiosa præcipua, ab his t. t. contracta, in hæc inferiora transmittat? Audi Judæos. Alii sanguineis guttibus, tum temporis (si diis placet,) de celo desillantibus, alii, cessanti Angelorum custodia, Catastrophas istas in acceptis referunt. De prioribus Majerus supra allegatus L. c. contribulium suorum Vanitatem hisce illeceolis detegit: Die Judæi legen im Monat Nisan in ihre Butter oder Fleisch einen eisernen Nagel, dieweil in Egypten die Wässer in Blut sich verwandelt haben; und besorgen, es wärde noch etwas Blut dahinten, und käme ihnen in ihre Butter oder Fleisch. Exod. VII. 7. 20. seq. Im Monat Tamuz thun sie dergleichen; weil Gott gesagt hat wieder Moses; er solle reden mit dem Felsen; weil er aber ihn geschlagen, sagen sie; sey Blut heraus gegangen; Da fürchten sie sich nun; es möchte noch etwas Blut dabon übrig seyn; das sie bekommen möchten. Num. XX. 7. 2. seq. Im Monat Tisri thun sie diß darumb weil Abraham seinen Sohn Isaac am Halse gerücket; das Blut heraus gegangen; da besorgen sie auch; sie möchten etwas dabon bekommen. Genes. XXII. 7. 10. Endlich im Monat Tebeth haben sie einen Tag; an welchem Zephtha seine Tochter geopfert hat; Da meinen sie; es möchte der Tochter Blut auch über sie kommen. Jud. XI. 7. 39. De posterioribus testatur Seb. Münsterus L. c. quod de sententia Rabbinoꝝum per singulas Tekuphas SOLI specialis deputetur Angelus atque Director, quodque eo momento, quo Sol priorem compleret Tekupham, & sequentem incipiat, b. e. primam diredor diredori locum cesserit, possint מַלְאָכִים i. e. demones, in aqua exercere tyrannidem,

non secum, ac cum Imperator quipiam moritur, minores Domini grassentur in bestes suas, donec alium insignatur Rex, qui eos à presumptione queat codicere. Utrumque complectitur Ebraeorum מַלְאָכִים, anno Mundi 5428. h. e. anno CHRISTI 1668. Pragæ excusum, cujus verba, (ne videamur ipsis peregrinam mentem asserere,) utut barbata, non pigramus hunc transcribere: In Tekupha Nisan is berkehret rooren die Wässer in Mizraim (Egypten) zu Dam (zu Blut). drum is eine Seconeh (Gefahr) Wässer zu trinden. In Tek. Tamuz hat מַלְאָכִים (Gott) geredt zu Mose und Aaron; sie sollen reden zum Felsen zu der Augen gang Israels; daß er sol Wässer geben; und sie haben den Felsen geschlagen; do sagen unsere Cachamin. (Gelehrten) wie Blut ausis gieng in alle Wässer in dieselbige Zeit. Drum is ein Seconeh (Gefahr) Wässer zu trinden. In Tek. Tisri hat Abraham Abinu (unser Vater) wolt sein Sun Isaac schechten; do seyn Teopfen Blut in alle Wässer kommen. Drum is eine Seconeh. Wässer zu trinden. In Tek. Tebeth is Zephtha Tochter geschlecht geworden. Do rooren alle Wässer voll Blut geworden. Drum is eine Seconeh &c. U. theil sagen eine andre Auslegung; Es seyn 4. Malachim (Engel) gesetzt über die Wässer zu hüten; und jelliche Tekupha hütete ein Malach das Wässer; und immerzu; wenn ein Tekupha aus is; und ein ander Tekupha komant; do gibt der Malach (Engel) aus; und ein ander Malach von die 4. Malachim gibt ein; und die Augenblick; daß der Malach ausgiht; und der andre eingiht; zu hüten das Wässer; do ist das Wässer derweil ohn Hütung. Drum is eine Seconeh Wässer zu trinden in die 4. Tekuphas. Jam, si lubet, Censuram quoque una nobiscum adhibe, L. B. Utur enim magni momenti non sint adducta à Rabbinis documenta, attamen ne vel Judæi assaniis istis ulterius sibi blandiantur, vel Christiani etiam nostri absurdum ipsorum fingendi studium nesciant, potissima saltem dispungere non abs re fuerit.

§. VII.

I. Imber ipsorum sanguineus, si quid mihi credis, merum Ens rationis est. 1.) Betneggerus, Becmanus, du Hamel aliique aliqua sanguineæ pluvie, utut rarissimula & nulli temporali aligata, observarunt prodigia; quis vero probabit nobis, statim quoque ejusmodi, & quidem ipso Tekupharum momento, non prius, aut posterius, decidere pluvias? Eor Judaicæ Superstitionis mancipiis, quæ super re ista requisita fuerunt hæcædæ, ne unicum quidem inveniri potuit, quod guttulas ejusmodi

se vidisse jactaret vere. 2.) *Exempla à Sacris Pandectis in auxilium vocata nihil ad rhombum faciunt. Isaaci collum non perfrinxit Abraham; è Petra per Moysen percussa limpida aqua, non sanguis, profluxit; & num Jephtha filiam suam immolaverit, ipsi Judaeorum Magistri, R. David & R. Joseph Kimchi non immerito in dubium vocitant. Fluvius deinde ea tempestate sanguineum ibidem imbibisse colorem, iidem à Veritate alienum est. Unde jam sanguis, imbi Tekuphotico reservatus? 3.) Posito vero, non concessio, aliqua cruoris ibidem, atque ac in Aegypti fluminibus, deprehensa fuisse signa, ergone sanguis iste aliis, similem culpam non committentibus, idque per annum quater, puniendis destinatus fuit? Dicant mihi Judaei, a) quoniam Prophetarum plagam istam indixerit? b) Ubi & quomodo interea Cruor iste à putredine tam diu conservatus fuerit? c) Ob quam culpam malum illud, & quidem in privatis duntaxat ædibus, non item in amnium alveis, aut sibi, immineat? d) Quare ejus in Historia primorum & mediorum Saeculorum nulla inspicitur mentio? & e) quare Christiani noxa ista non feriat? Certe profecto! cum Jehova Apellarum crimina sanguine expiare voluerit, assatim ejus inveniet copiam, nec rancidis putrefacti jam pridem in Aegypto liquoris opus habebit effluvis. 4.) Esto tandem & hoc, Judaei nempe praefixe destinatum esse hunc Imbrem. Ipso Tekupharum momento perferendum, quis, obsecro, crediderit, tam insolitas eidem deberi vires? Vatebant olim commutata in sanguinem aqua, adeo, ut homines renarentur ex iudem bibere, & pisces in aqua vivo intermorerentur. Exod. VII. 24. sed ab hoc miraculo ad praetens negotium N. V. C. Ut enim nihil dicamus, illud Israelitarum hostibus, hoc eorum successoribus, imputari; a) Illud extraordinarie & semel, hoc ordinarie & singulis annis quater, accidisse dicitur. b) Illud mira sua abundantia tantum in Aegyptum innoxie incommo- dum, hoc paucioribus guttulis similia praestare creditur. c) Illud, (ut & hoc adjuvamus), in inferiori, hoc in superiori (aut nullibi existente) Sphaera sedem suam habuisse perhibetur. Verbo: Illud verum, hoc fictum & ementitum est. Absit igitur, rei vel non simili, vel verius nulli, similes vindicare effectus. Nullius Entis, secundum Philosophum, nulla sunt accidentia. Absent malefani Apellae Imbremsque, quæ in natura non sentiunt, in cerebro non tolerant amplius.*

§. VII.

31. Quicquid deinde de Angelis bonis, Orbem, sunt Sol cur-

cursum suum continuat, dirigentibus; & malis, aquam, cum idem per-
iodum suam absolvit, vicinantibus, prolarum fuit in medium, funda-
mentum iidem in se nullum habet. 1.) Sunt quidem & inter Chri-
stianos, qui stellis, adeoque & Soli, certas intelligentias, Genios, Ange-
los, tanquam formas assistentes, allociunt. Fr. Tietzeconius libr. VII.
Philos. Nat. c. 10. p. m. 181. seq. ita scriptum reliquit: De causa effi-
ciente motum colorum grassio est, an ab aliquo principio intrinseco movementum
circulariter, quod sit pars eorum, utpote à forma sua substantiali; an potius
ab extrinseco aliquo movente, quod sua virtute caeleste corpus contingens,
ipsam secundum circulum volvat. Ad hanc quaestionem verisimilior responsio
est, motum circulem orbium caelestium esse fieri causari ab intelligentiis, vel
mentibus deatis, quas Philosophi dixerunt orbium motores, divinos, optima vita
fruentes, nec tempore senectam, aut aliam quamlibet inveterationem, susci-
pientes. Hos autem angelos nos appellamus, quos si (Paulo docente) cognovi-
mus administratores spiritus esse, inque ministerium mitti filiorum DEI generis
humani, nihil profecto mirum videbitur, si & horum ministerii veluti dicamus
caelestes orbis, ad utilitatem filiorum hominum. &c. Conf. Nollus in
Phys. Hermet. l. 3. c. 3. p. 165. Atvero isthæc opinio jam dudum ex-
plosa est. In celo Orbis aut sphaerae nullae sunt, quorum ductum &
raptum sequantur stellæ: Motus stellarum naturalis est, ex interno, ipsi-
que congenito, non externo, proveniens principio. quorum igitur
arbitret, Orbibus aut sideribus in circulum agendis certas assignare In-
telligentias aut angelos? Vid. Vossius libr. 2. de Idolol. c. 41. p. 334.
seqq. Zeisold. Instit. Phys. l. 2. f. 1. art. 2. punct. 3. p. 49. seqq. 2.)
Magna Daemonum (quis negat?) in Elementa potestas est, adeo, ut
(non tollendo, sed commovendo eorum qualitates), ignem celo de-
jicere, Jobi l. 16. Ventos in aëre clere, Jobi. 7. 19. tempestates in mari
gravissimas excitare, interdum & Terra motum promovere posse videantur.
Schottus in Phys. Curiosa. Libr. I. p. 2. c. 19. p. 11. seq. A Loco, quæ
inhabitabit, in quo & vires potissimum suas exercent, alii quoque ignei,
alii aërei, alii terrestres, alii aquatici, dicti sunt. Id. ibid. p. 28. seqq.
a) Ita vero restringere & limitare potestatem eorum, quasi extra Teku-
pharum momentum aquæ vel alii elemento nocere nil queant, judicium
h. e. temerarium, assertum est. Satanias ipse Jobi l. 7. future, se cie-
cumire & perambulare Terram. b) Ita quoque è diametro extendere
velle violentiam ipsorum, ut eidem lumine quoque ac καὶ καὶ καὶ καὶ
gentes

generalem subicere non reformidemus, grandis in Theologia error est. Superius §. 5. jam evicimus, diluvium, quale Noachicum erat, non amplius permiscendum esse humano generi. Ceterum à Psalmo CII. 26. seq. Ebr. l. 10. seq. Apocal. XX. 11. abunde constat, non alium Mundi destructorem fore, quam qui ejusdem Conditor existerat. Viderint itaque malecreduli sperare illi, quoniam prætextu denuo superstitionem suam palliare voluerint. Multum fiducia in Angelorum præsidio, quod hic nullum est, reponere, & Tekuphotici Demorum perniciem nimium exhorrescere, factum est, nec prudenti, nedum religioso, homine dignum.

§. IX.

Qvale tandem est periculum, quod reformidant, tale quoque est *Præservativum*, ejus impressioni oppositum, scilicet *imaginarium*, & propterea amplioris Censuræ vix indigum. Etenim ne animos, imminetium malorum metu perculsos, facillite tandem sinant Rabbini, hoc deum impertinentur consilium, ut vasculo, cui forte inest aqua, paulo ante Tekuphæ terminum *clavum ferreum* imponatur. O vero invalidum præservativum! I.) Nemo *Antipathiam* hic subesse sugereur. *Ferri laminâ* unâ cum sale & silicibus, dolii cujusdam opereulo impositis, vinum quidem à *fulminis* noxa defenditur. Wecker. l. 5. de Secret. c. 7. p. 181. Lev. Leven. l. 2. de oculis Naturæ Mirac. c. 48. p. 255. Fulmen nimirum cum durissimis maximopere conflictatur, tavis ac pervius, qualla & vina sunt, intactis. Vid. Colleg. curios. Paris. Discurs. 19. p. m. 422. seqq. ubi arcanum istud ex professo expenditur. An vero *clavum ferreum* etiam in *sanguine*, nescio, unde? venientem, vires suas exerceat, in Philosophia Experimental! Paradoxon est, & forte à nemine affirmabitur. *Ferrum & sanguis* in eodem quandoque hospitantur vase, nec ullum inter se dissensum sentiunt. Inquis: *Hæmatites*, qui ferri nativi quasi medulla quædam est, antipathetica omnino virtute *sanguinis* fluxum, sive in sit narium, sive uteri, sive aliarum partium, sistit. Ol. Worm. in Musæo l. 1. l. 2. c. 9. p. 64. Boëtius de Boot in Histor. Lsp. l. 2. c. 207. p. 388. Ergo inter *ferrum & sanguinem* Antipathia aliqua intercedit. R. 1.) *Hæmatites & ferrum*, qualitatibus differunt. Ab illo ad hoc argumentari non licet. 2.) *Hæmatites* sanguinem sistit, sed *naturalem* & in *venâ circumstantem*, non extravasatum; quodsi ergo vel maxime sanguinem fugaret ferrum, de hoc tamen, prodigioso Judæorum sanguine idem asserere non esset integrum. *Sanguinem* enim est, non *urinum*, immo *pullum*.

H.)

II.) Observandum est, istud præsidium *ex Agypto* arcessitum, & propterea cariosum esse. Ita enim Autor libri *Minhagin*: *Man thut ein eiseren Nagel in Wasser und draucht es furt. Das is toot gut in Tekupha Nisan.* Denn das Blut in Egypten toat nit gewesen N.B. in eiserne Kelim (Geschire) / oder N.B. die andern 3. Tekuphot toess ich nit: toas der Nagel bestien sol. Ecce! a.) bene fecit Judæus, quod ingenue falsus est, in *sola Tek. Nisan* valere usum clavi, non item in reliquis. hoc enim §. sequenti in usum converteremus nostris. ß.) Male autem sibi consuluit, quod *antipathiam* ex Agypto petiit. 1.) Inter Agyptiorum & hodiernam Judæorum *antipathiam* magna est differentia. Ibi integra flumina, rivi, stagna, & quicquid aquarum in ligneis ac lapideis vasculis reclusum fuit, in sanguinem abiisse perhibentur, Exod. VII. 22. hoc loco autem *pauculum* duntaxat aquæ, quantulacunque nimirum in aliquibus *vasis* ad domesticos usus reservari solet, sinide factum experiri fingitur. Ergone vero tam benignum sentiunt Demonem, ut, cum olim integra flumina per Moïsen sanguine tincta fuerint, iracundia illius hodie ad pauculas saltem sese extendat titulus? 2.) Hiulca quoque est hæc consequentia: *aqua in ligneis & lapideis vasculis reclusa* perinde ac fluvialilis immutata fuit. Ergo *aqua in ferreo forte Celum* reposita nullam passa est immutationem, Ergo *ferrum est sanguisugum*. Incertum nimirum est, an *ferrea* receptacula t. e. in usu ibidem fuerint, & si fuerunt, annon in hisdem quoque peritura fuisset aqua. deinde conflat, neque *vitærum*, neque *sistitum* valorum Exodi VII. injectam fuisse mentionem. Ergo quod de *ferro* dictum ab eis est, de *vitro* quoque & *argilla*, aut nullis, affirmari poterit. Stupefiant itaque Ebraei, stupefiant, & cum in negotio circa Tekuphot ubique *superstitionis & confusionis* convincantur, damnatis errorum tenebris ad lucem Veritatis aliquando sese recipiant. DEUS; qui sine ferrei clavi adminiculo aqua Gofeniana olim *conversata* libata, *sistit* sidentibus hodiernum similem præstabit gratiam.

§. X.

Quodsi vero tandem *sanguinem* quidam Inter Judæorum genti indulgendum est, indulgebimus perquam libenter, utamen N.B. 1.) non aliâ, nisi *Mensis Nisan, Tekuphâ*, circa quam Messias noster patiendo & moriendo mediatorum absolvi Officiûm. Ipsi enim Christi hostibus in suo MY largientibus, tum quidem, aliâs vero non item; (scilicet propter non timendam sanguinis plagam) clavi ferrei usus est necessarius.

B 2

2.)

2.) *Consam* quoq; aliam non admittimus, nisi quia ipsi ita voluerunt, ex-
clamantes : *Sanguis ejus super nos & super filios nostros !* Matth. XXVII. 25.
Quoniam videlicet proterve satis sanguinis CHRISTI respuerunt Meri-
tum, iusto DEI iudicio factum quandoque est, ut sanguinis ejusdem ex-
perirentur vindictam. Ex maledictione Parentum (inquit D. Augustinus in
sermone, qui incipit : in Cruce,) currit adhuc in filios vena facinorosi NB.
per maculam sanguinis, ut per hanc importuna fluidam proles raptis inexpli-
cabiliter crucietur, quomodo se NB. ream sanguinis CHRISTI recognoscat,
& penitens sanetur.

S A T I S !

JUVENI

Probo, modesto, gnaro,

DANIELI BAUSIO,

Domestico Suo,

DE JUDÆORUM SUPERSTITIONE DISPUTATURO,

FELICITER !

Formident alii, Tropicos cum mutat Apollo ;
Tu vanum hoc statuis, frustra timetur Aqva.

Lmg. sc.

PRÆSES,

Tempore quod certo lymphæ inficiatur, Apella
Credat ; stultitiam BAUSIUS esse putat.

Commissiōni suo integerrimo de egregia
Specimine gratulaturus Lmg. scr.

ANTONIUS GIERING,

Thorun. Pruss.

(NB. Thesi V. class. finem legat : destructionem (non destructionem,) postendunt
B&I enim sphærica typograph.)

21